

Esikoislestadiolaisuus tienhaarassa

Jälleen on tulossa se viikonloppu, jolloin Lahteen suuntautuu paljon matkailijoita. Esikoislestadiolainen herätysliike on viettänyt juhannusjuhliiaan Lahdessa vuodesta 1923 alkaen. Tuleva juhannus on hiukan poikkeava. Liikkeen hengellinen johto Ruotsin lapista on kutsuttu saarnoja pitämään. Poikkeava tilanne kuvastuu myös siitä, että herätysliike on joillakin paikkakunnilla joulukuusta 2015 hoitanut sakramentit itse maallikoiden toimesta. Muutos on iso. Tyypillistä on aiemmin ollut, että kaikki muutokset tähän kristillisyyteen ovat pahoja asioita. Muutostoimenpiteet ovat johtaneet herätysliikkeen historiansa suurimpaan kriisiin, sillä liike on tämän johdosta pahasti jakautunut. Ongelmaan on johtanut lapin vanhinten mahtineuvo, jota jotkut paikkakunnat ovat noudattaneet ymmärtämättä toiminnan laajempia seurauksia. Lahdessa ehtoollinen vietetään juhannuksena kirkon yhteydessä pappien toimittaessa ehtoollisen.

Sakramenttien hoitaminen itse maallikkovoimin ilman yhteyttä kirkkoon juontaa juurensa lestadiolaisuuteen Amerikassa, jossa luterilaisen kirkon vaikutus on heikompaa. Ruotsin kirkon pappina toimineen Laestadiuksen työn jatkajana toimi maallikkosaarnaaja Juhani Raattamaa, joka linjasi Amerikan käytännöistä huolimatta, että Euroopassa herätysliike kuitenkin nauttii sakramentit luterilaisen kirkon yhteydessä. Kirkko oli jo tuolloin ollut myös Laestadiuksen kritiikin kohteena.

Esikoislestadiolaisuudessa on alusta alkaen toiminut Ruotsin Lapin seurakunta "äitiseurakuntana" ja sitä on aina korostettu vastaavalla tavalla kuin katolisessa kirkossa Paavia. Kollektiivisesti lapin vanhimpia pidetään erehtymättöminä. Liikkeen Raamatun opetus on keskittynyt olennaisimpiin pelastusopillisiin kohtiin ja neuvoihin ulkonaisissa asioissa. Tällöin kokonaisuudet ja asioiden syvälinen tarkastelu jäävät katvealueille.

Maallikoiden sakramenttikäytäntöä on perusteltu Pyhän Hengen toimintana. Tällä on haluttu vaimentaa kriittisiä äänenpainoja. Tunneperusteisten perustelujen sijasta Raamatullisille perusteille olisi kysyntää.

Kirkkolainsäädäntö sanoo, että "ehtoollisen jakaa pappi" (KJ 2:12) ja "kasteen toimittaa pappi" (KJ 2:13). Raamattu antaa ohjeen mm. "Taipukaa Herran vuoksi kaiken maallisen järjestyksen alaisuuteen" (1. Piet. 2:13). Näin maallikoiden toimittama sakramenttikäytäntö kirkon sisällä on Raamatunvastaista toimintaa. Esikoislestadiolaisten kapea-alainen Raamatun tuntemus johtaa omavaltaisiin tulkintoihin. Esimerkiksi mainitun Raamatunkohdan liikkeen jäsen tyypillisesti ohittaa sillä, että kirkko ei edusta maallista järjestystä. Näkemys on, että kirkon jäsenenä on oikeus rikkoa sen

lainsäädäntöä? Ikävä todeta, että kirkon jäsenenä maallikkoehtoollisen toimittaminen ja siihen osallistuminen on synti.

Maallikkoliikkeessä on myös pieni joukko opillisesti valveutuneita. Nämä ymmärtävät kysymyksen taustalla olevan syvempi opillinen ongelma. Nämä korostavat kirkon opin olevan oikea, vaikka sen käytännön toteutuksessa on ristiriitoja, kuten aina ihmisyhteisöissä on. Ongelman taustalle kätkeytyy ajatus, saako kristitty uskoa vapaasti vai asetetaanko ehtoja? Tämä pieni oppositio toivoo prosessin johtavan uskonpuhdistuksen kaltaiseen opilliseen järjestykseen.

Sakramenttikysymyksessä kirkon kanssa konfliktilta olisi välttytty, jos separatismia kannattavat olisivat ennen toiminnan aloittamista eronneet kirkosta. Käytännössä tämä olisi tarkoittanut oman "vapaakirkon" perustamista Amerikan mallin mukaisesti. Tämä olisi ollut separatismin kannattajillekin liikaa. Toiminta olisi tällöin näyttänyt siltä, että he ovat lähteneet, kun toive on se, että kirkko ajaisi pois yhteydestään.

Esikoislestadiolaiset ovat tienhaarassa. Heillä on mahdollisuus kertoa lapin vanhimmille neuvojen johtaneen herätysliikkeen pahimpaan kriisiin. Mahdollisuus tarjoaa peruutusvaihteen, jonka seurauksena voidaankin jatkaa vanhaa perinteistä polkua kirkon herätysliikkeenä Laestadiuksen, Raattamaan ja muiden herätysliikkeen isien viitoittamalla tiellä. Esimerkiksi Lahdessa liikkeen ja kirkon edustajien mielestä yhteistyö on ollut ennen vuotta 2014 kymppiplusan luokkaa. Miksi tehdä muutoksia erinomaisesti toimiviin käytäntöihin?

Tapani Ihalainen, Hollola